

Social Value: Issues and Methodology

การพิสูจน์คุณค่าทางสังคม ประเด็น และ วิธีการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการอนุรักษ์

ยงธนิศร์ พิมลเสถียร

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คุณค่าทางสังคมและวิธีการมีส่วนร่วม

เนื้อหา

- ขยายความ คุณค่าทางสังคม (Definition) และประเด็นที่
เกิดขึ้นกับการอนุรักษ์ (Issues)
- วิธีการในการพิสูจน์คุณค่าทางสังคม (Methodology)
- วิธีการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participatory
methods in decision-making process)

ขยายความ 1 (Feilden & Jokilehto 1998)

คุณค่าทางเศรษฐกิจสังคมร่วมสมัย

[Contemporary Socioeconomic Values]

- ด้านเศรษฐกิจ (Economic Value)
- ประโยชน์ใช้สอย (Functional Value)
- การศึกษา วิชาการ (Educational Value)
- สังคม (Social Value)
- การเมือง (Political Value)

Economic value

คุณค่าทางเศรษฐกิจ

- ก่อให้เกิดรายได้ เช่น เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Income generating)
- กิจกรรมทางเศรษฐกิจ เชื่อมโยงกับคุณค่าด้านอื่น เช่น โรงแรมในอาคารเก่า (Heritage as selling point)

Functional value

คุณค่าด้านการใช้สอย

- มีความต่อเนื่องของการใช้ประโยชน์ตั้งแต่ในอดีต (Continuity of use)
- สร้างสรรค์การใช้สอยใหม่ที่เคารพคุณค่าด้านอื่นของแหล่งมรดกฯ (Adaptive Re-use)

Educational value

คุณค่าด้านการศึกษา

- ศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (cultural tourism potential)
- เป็นแหล่งเรียนรู้วิชาการด้านต่างๆ (learning center)
- เช่น บ้านพิพิธภัณฑน์ ศูนย์รวมงานช่างฝีมือ ฯลฯ (eg, museum house)

Social value

คุณค่าทางสังคม

- มีการใช้งานเพื่อกิจกรรมทางสังคมอย่างต่อเนื่อง (continuity)
- ใช้งานเพื่อการรวมกลุ่มทางสังคมร่วมสมัย (contemporary social aggregation)
- มีความหมายต่อคนในสังคมหรือชุมชน (community pride)

Sawasdee Thailand 2016

โรงสีแดง Red Mill, Songkhla: Thailand Knowledge Park (TK Park)

Political/Associative value
คุณค่าทางการเมือง

- เกี่ยวพันกับเหตุการณ์สำคัญ
(related to past important events)
- เกี่ยวพันกับบุคคลสำคัญ
(related to past important persons)

ขยายความ 2 (Contemporary Approaches)

ประเภทของคุณค่าทางสังคม (Types of social values)

- Symbolic : เชิงสัญลักษณ์
- Technical : เชิงเทคนิค มักใช้กับงานที่ยิ่งใหญ่ในอดีต
- Educational : แหล่งเรียนรู้
- Recreational : สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เช่น ทำสมาธิ
- Spiritual/religious : ศาสนสถาน สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ (ใกล้ชุมชน)
- Use : การใช้สอยต่อเนื่อง
- Social capital / Identity : แสดงเอกลักษณ์ชุมชน
-

ขยายความ 2 (Contemporary Approaches)

เห็นต่าง / ทางเลือก จากแนวคิดการอนุรักษ์แบบฝรั่ง (สากล?)

[Alternative to Euro-American conservation doctrine]

- ประเด็น : ขาดการเชื่อมโยงระหว่างงานอนุรักษ์โดยผู้เชี่ยวชาญกับคนทั่วไป
- Issue: a disconnect between the objective values of experts and the subjective values of everyday people (Wells 2010)

Inaccessible Phra Athit Fort, Bangkok

ขยายความ 2 (Contemporary Approaches)

เห็นต่าง / ทางเลือก จากแนวคิดการอนุรักษ์แบบฝรั่ง (สากล?)

[Alternative to Euro-American conservation doctrine]

- ความแท้ : เน้นกายภาพ หรือ เชิงสัญลักษณ์
(Authenticity : Physical fabric or symbolic)

Continuity of
religious/social
practices
or
Threat to integrity
(wholeness and
intactness)

Newly-built: active use

Registered heritage
Restored: not in use

Continuity of religious practices or loss of authenticity in location and setting?

Removal of sacred
sculptures to the
new building

ขยายความ 2 (Contemporary Approaches)

เห็นต่าง / ทางเลือก จากแนวคิดการอนุรักษ์แบบฝรั่ง (สากล?)

[Alternative to Euro-American conservation doctrine]

- คุณค่าทางประวัติศาสตร์ : ใครกำหนด?

(Historical value: whose history?)

- คุณค่าทางความงาม : ใครตัดสิน?

(Aesthetic value: who decides?)

คุณค่าทางประวัติศาสตร์ : หลักฐานของเมืองในยุคแรก กับ ชุมชนชานพระนคร
คุณค่าทางสุนทรียภาพ : พื้นที่สีเขียว กับ บรรยากาศชุมชนเก่า

Historical value: Evidence of city defense v. early urban fringe community
Aesthetic value: verdant area or old neighborhood character

Selected Methodology

- วิธีการทางมานุษยวิทยา กลุ่มชาติพันธุ์ : สัมภาษณ์ พูดคุย สังเกตแบบมีส่วนร่วม (Anthropology and Ethnography) : Interview, Participant observation
- สำรวจ (Survey)

- **ปรึกษาหารือ (Consultation)**

หาข้อตกลงอย่างไร?

- **ร่วมคิดร่วมทำ (Workshop)**

(How to reach consensus?)

วิธีการตัดสินใจ (decision-making methods)

วิธีการที่มักใช้ในกระบวนการปรึกษาหารือ

- ระดมสมอง (Brainstorming)
- Mind-mapping
- ลงคะแนนเสียง (Voting)
- ลงคะแนนลับ (Nominal Group technique)
- ใช้ผู้เชี่ยวชาญ (Delphi)

ข้อสังเกต (Remarks / Caution)

การนำคุณค่าทางสังคมมาใช้ (use of social value)

- หาข้อสรุปที่ชัดเจนได้ยาก (subjective)
- อาจใช้เวลานาน (time-consuming)
- การเลือกวิธีการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ (sound and appropriate method)
- อาจมีผลกระทบต่อความแท้ (may affect authenticity)
- มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (dynamic)